

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารความเสี่ยงตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการเติบโตอย่างยั่งยืน เป็นชุดโครงการ (Program Research) ประกอบด้วยชุดโครงการย่อย (Project Research) 3 โครงการ ดังนี้

โครงการวิจัยย่อยที่ 1 รูปแบบการบริหารความเสี่ยงตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจชุมชนในกรุงเทพมหานคร

โครงการวิจัยย่อยที่ 2 การเสริมสร้างศักยภาพการผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ด้วยตัวแบบการประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอำเภอบางป่อ จังหวัดสมุทรปราการ

โครงการวิจัยย่อยที่ 3 การประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการเติบโตอย่างยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชนรองรับการเข้าสู่ AEC ในพื้นที่ฝั่งธนบุรี

เนื่องจากชุดโครงการวิจัยนี้สัมพันธ์กับโครงการวิจัยย่อย 3 โครงการ ซึ่งการดำเนินการวิจัยในช่วงแรกจะเป็นการผลักดันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ 1 ก่อน นั่นคือ สร้างผลงานวิจัยในโครงการวิจัยย่อย 3 โครงการให้แล้วเสร็จอย่างมีคุณภาพ ซึ่งได้มีการกำหนด แผนการบริหารงานวิจัย แผนการดำเนินการวิจัย และกลยุทธ์ของชุดโครงการ ดังนี้

1. แผนการบริหารงานวิจัย การบริหารงานวิจัยจะดำเนินการ ดังนี้

1.1 การวางแผนแบบองค์รวม ทำการวางแผนแต่ละโครงการวิจัย พร้อมทั้งกำหนดตารางเวลา และจัดการประชุมนักวิจัยทุกท่านตามระยะเวลาที่กำหนด

1.2 การให้คำปรึกษากับนักวิจัยในเรื่องการดำเนินงานวิจัย และให้คำปรึกษาเพิ่มเติมเพื่อให้โครงการวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

1.3 การดำเนินการวิจัยตามที่แต่ละโครงการวิจัยเสนอมา

1.4 การติดตามความก้าวหน้าของโครงการวิจัย ดำเนินการติดตามระยะเวลาที่กำหนดและช่วยแก้ไขอุปสรรคของโครงการวิจัยให้สามารถดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

1.5 การรายงานผลแผนงานวิจัยและโครงการวิจัย ทำการรายงานผล แผนงานวิจัย และโครงการวิจัยภายใต้แผนงานวิจัย ตามระยะเวลา รวมทั้งเร่งรัดหากโครงการวิจัยมีความล่าช้าจนทำให้มีผลกระทบต่อแผนงานวิจัยนี้

2. แผนการดำเนินงาน ตามแผนการวิจัย ดำเนินการดังนี้

- 2.1 ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล ทบทวนทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง
- 2.2 ขั้นตอนการวางแผนเพื่อกำหนดทรัพยากรการวิจัย ดำเนินการทบทวนและแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ประเมินข้อเสนอโครงการวิจัย พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขทั้งด้านเวลา บุคลากร และงบประมาณ หลังจากนั้นจึงเริ่มดำเนินการตามแผนงานของแต่ละโครงการวิจัย
- 2.3 ขั้นตอนการเริ่มโครงการวิจัยตามที่แต่ละโครงการกำหนดไว้
- 2.4 ขั้นตอนการให้คำปรึกษาและการประชุมผู้ร่วมโครงการวิจัย โดยในเบื้องต้นจะดำเนินการทุก 1 เดือน และจะเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสมของแต่ละโครงการ รวมทั้งเชิญผู้เชี่ยวชาญมาให้คำปรึกษาในโอกาสที่เหมาะสม
- 2.5 ขั้นตอนการรายงานผลของแผนงานวิจัย และโครงการวิจัย จะดำเนินการโดยแบ่งเป็น 3 ครั้ง ครั้งที่ 1 จะเริ่มดำเนินการภายในเดือนที่ 4 หลังจากลงนามในสัญญาจ้างการทำงานวิจัย หลังจากนั้นจะรายงานครั้งที่ 2 ภายในเดือนที่ 10 และครั้งที่ 3 หลังจากเสร็จสิ้นงานตามชุดโครงการวิจัยและโครงการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินงานตามชุดโครงการวิจัย	ระยะเวลาในการดำเนินการ	การประเมินผลและแนวทางแก้ไข
1. การรายงานข้อมูลและทบทวนทฤษฎี วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	1 เดือน	- ประชุมคณะผู้วิจัยพร้อมตอบข้อสงสัย
2. การวางแผนเพื่อกำหนดทรัพยากรการวิจัย ทบทวนและแก้ไขข้อเสนอโครงการวิจัยทั้ง 3 โครงการตามแผนงานเพื่อความสมบูรณ์	2 เดือน	- จัดทำผังโครงสร้างและกำหนดหน้าที่ที่ชัดเจน
3. การดำเนินการวิจัยตามแผนของแต่ละโครงการวิจัย	1 ปี	- ติดตามความก้าวหน้าของแต่ละโครงการวิจัย - หากมีความล่าช้าหรือเกิดปัญหาเร่งระดมการช่วยเหลือทันที
4. การให้คำปรึกษาและประชุมร่วมของนักวิจัย	ทุกเดือน	- รับทราบปัญหาและการขอรับการสนับสนุนจากโครงการวิจัยต่างๆ
5. การวางแผนรายงานผลการวิจัยของแผนงานวิจัยและโครงการวิจัย	เสร็จสิ้นโครงการ	- วิพากษ์ผลการวิจัยและนำมาปรับปรุง

3. กลยุทธ์ของชุดโครงการวิจัย มี 2 แนวทาง ดังนี้

3.1 กลยุทธ์การดำเนินงานตามแนวทางที่กำหนด

3.1.1 กลยุทธ์การมีส่วนร่วมจะต้องเข้าร่วมประชุมและแสดงความคิดเห็นต่อแผนงานวิจัยและโครงการวิจัยอย่างสม่ำเสมอ

3.1.2 กลยุทธ์การตรงต่อเวลา จะต้องรายงานความก้าวหน้าตามระยะเวลาที่กำหนด

3.1.3 กลยุทธ์ความเหมาะสม จะต้องมีการใช้ทรัพยากรการวิจัยอย่างเหมาะสม

3.1.4 กลยุทธ์การรับฟังความคิดเห็นรอบด้าน จะต้องเปิดโอกาสให้มีการวิพากษ์ต่อแผนระบบวิจัยและโครงการวิจัยตามหลักวิชาการได้

3.2 กลยุทธ์ตามแนวทางเลือก

3.2.1 การลดหรือควบคุมการแสดงความเห็น ดำเนินการโดยใช้ข้อมูลเชิงปริมาณ ตามหลักสถิติที่ยอมรับทั่วไป หรือวิธีการอื่นที่เหมาะสม

3.2.2 การหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้า ดำเนินการโดยใช้ระบบเอกสารและผู้เชี่ยวชาญช่วยในการตกลงใจ

ทั้งนี้ จากการกำหนดแผนงานและกลยุทธ์ข้างต้นทำให้สามารถสร้างสรรค์ผลงานของโครงการย่อยทั้ง 3 โครงการได้ในระดับหนึ่ง

ประชากรและตัวอย่าง

การวิจัยของชุดโครงการวิจัย มีการกำหนดประชากรและตัวอย่างตามโครงการวิจัยย่อย ดังนี้

โครงการย่อยที่ 1

ประชากร คือ วิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนจัดตั้งในกรุงเทพมหานครพื้นที่ฝั่งธนบุรี จำนวน 15 เขต รวมทั้งสิ้น 138 แห่ง (กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2558) โดยมีคณะกรรมการบริหารวิสาหกิจชุมชน รวมทั้งสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนเป็นผู้แทนในการให้ข้อมูลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง คือ วิสาหกิจชุมชนที่สุ่มมาจากประชากร โดย

1. การวิจัยเชิงคุณภาพกำหนดตัวอย่าง จำนวน 10 แห่ง เน้นวิสาหกิจชุมชนที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล

2. การวิจัยเชิงปริมาณกำหนดขนาดตัวอย่าง โดยกำหนดให้เปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อน (e) = 10% จากสูตรการคำนวณขนาดตัวอย่าง (Cochran, 1977 : 76) ได้ขนาดตัวอย่าง

เท่ากับ 56 วิสาหกิจชุมชน ทำการกำหนดขนาดตามสัดส่วนของวิสาหกิจชุมชนแต่ละเขต และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยใช้ตารางเลขสุ่ม

โครงการย่อยที่ 2

ประชากร คือ ผู้ผลิต / ผู้ประกอบการผลิต OTOP ในอำเภอบางป่อ จังหวัดสมุทรปราการ มีทั้งหมด 37 กลุ่มผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียนไว้กับสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบางป่อ จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งสามารถประเมินกลุ่มผู้ผลิต OTOP ที่เต็มใจให้ข้อมูลทั้งหมด 26 กลุ่มผลิตภัณฑ์ โดยทำการศึกษาระบบการผลิตของสินค้า OTOP ตั้งแต่ปัจจัยนำเข้า กระบวนการผลิต และผลผลิตเพื่อศึกษาถึงความเสี่ยงต่างๆ ที่เกิดขึ้น

ตัวอย่าง คือ ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ OTOP จำนวน 3 กลุ่มผลิตภัณฑ์ ที่มีความเหมาะสมและเต็มใจในการให้ข้อมูล ในการประชุมสนทนากลุ่มย่อยดังกล่าว มีผู้เข้าร่วมการประชุมจำนวนทั้งสิ้น 15 คน โดยเป็นภาครัฐ คือ กลุ่มของพัฒนาชุมชน 3 คน กลุ่มของนักวิจัยและผู้ช่วยนักวิจัย 3 คน ผู้ดำเนินการประชุมสนทนากลุ่มย่อย 1 คน (ที่ปรึกษาโครงการวิจัย) ผู้เชี่ยวชาญทางการผลิตสินค้า 1 คน และกลุ่มผู้ผลิตสินค้า OTOP อีก 7 ราย (7 กลุ่มผลิตภัณฑ์)

โครงการย่อยที่ 3

ประชากร คือ วิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนจัดตั้งในกรุงเทพมหานครพื้นที่ฝั่งธนบุรี จำนวน 15 เขต รวมทั้งสิ้น 138 แห่ง

ตัวอย่างของการวิจัยเชิงปริมาณ คือ วิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในฝั่งธนบุรี จำนวน 90 แห่ง

ตัวอย่างของการวิจัยเชิงคุณภาพ กำหนดให้เป็นวิสาหกิจชุมชน จำนวน 10 แห่ง โดยจะเน้นเฉพาะเจาะจงที่ผู้บริหารวิสาหกิจชุมชนให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์ แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured interview form) สำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview)

สรุปประชากรและตัวอย่างของโครงการวิจัยนี้ คือ วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่กรุงเทพมหานครและผู้ผลิต/ผู้ประกอบการผลิต OTOP ในจังหวัดสมุทรปราการ โดยแต่ละโครงการย่อยจะมีการกำหนดประชากรและตัวอย่างตามกระบวนการผลิตและหลักการสถิติที่กำหนดไว้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยชุดโครงการวิจัยนี้ใช้เครื่องมือในการวิจัยชนิดแบบประเมินโครงการวิจัย ในการวิเคราะห์เนื้อหา สำหรับโครงการวิจัยย่อยใช้เครื่องมือการวิจัยตามที่แต่ละโครงการออกแบบไว้ดังนี้

โครงการวิจัยย่อยที่ 1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อประเมินความเสี่ยงและบริหารความเสี่ยงของวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย

1. แบบการประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจชุมชนในกรุงเทพมหานคร
2. แบบการบริหารความเสี่ยงตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจชุมชนในกรุงเทพมหานคร เป็นการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง
3. แบบประเมินผลรูปแบบเบื้องต้นการบริหารความเสี่ยงตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจชุมชนในกรุงเทพมหานคร

โครงการย่อยที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อประเมินความเสี่ยงของผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ประกอบด้วย

1. แบบประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการผลิตสินค้า OTOP อำเภอบางป่อ จังหวัดสมุทรปราการ
2. แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In depth Interview)
3. แบบวิเคราะห์เนื้อหา จากการสนทนากลุ่ม (focus group)

โครงการย่อยที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินความเสี่ยงและการพัฒนาฐานข้อมูลความเสี่ยง ประกอบด้วย

1. แบบประเมินความเสี่ยงตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการเติบโตอย่างยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชนรองรับการเข้าสู่ AEC ในพื้นที่ฝั่งธนบุรี
2. แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured interview form) สำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth interview)

การรวบรวมข้อมูล

การวิจัยของชุดโครงการวิจัยจะรวบรวมข้อมูลจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการนำโครงการวิจัยย่อยทั้ง 3 โครงการ เป็นฐานข้อมูลในการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อบูรณาการองค์ความรู้ของการบริหารความเสี่ยงตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาและเติบโตของวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน โดยแต่ละโครงการย่อยมีการรวบรวมข้อมูล ดังนี้

โครงการวิจัยย่อยที่ 1 มีการรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรม จากวิจัยที่เกี่ยวข้อง และบริบทของวิสาหกิจชุมชนในกรุงเทพมหานคร
2. ข้อมูลความเสี่ยงตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจชุมชนในกรุงเทพมหานคร จากแบบประเมินความเสี่ยง
3. ข้อมูลการบริหารความเสี่ยงตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจชุมชนในกรุงเทพมหานคร จากแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง
4. ข้อมูลการประเมินผลรูปแบบเบื้องต้นการบริหารความเสี่ยงตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจชุมชนในกรุงเทพมหานคร จากแบบประเมินผล

โครงการย่อยที่ 2 มีการรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและบริบทของผู้ผลิต/ประกอบการผลิตภัณฑ์ OTOP ในอำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ
2. ข้อมูลความเสี่ยงตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ข้อมูลผู้ผลิต/ประกอบการผลิตภัณฑ์ OTOP อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ จากแบบประเมินความเสี่ยง แบบสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม

โครงการย่อยที่ 3 มีการรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. ข้อมูลความเสี่ยงของวิสาหกิจชุมชนรองรับการเข้าสู่ AEC จากแบบประเมินความเสี่ยง และแบบสัมภาษณ์ แบบไม่มีโครงสร้าง

การสรุปผลการรวบรวมข้อมูลจากโครงการนี้ ดำเนินการรวบรวมข้อมูลซึ่งเป็นข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) จากผลงานวิจัยย่อย 3 โครงการ รวมทั้งจากหลักการแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลย่อย 3 โครงการย่อย ของชุดโครงการในส่วนของข้อมูลเชิงปริมาณ คือ ร้อยละ ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลของชุดโครงการวิจัยนี้ คือ การวิเคราะห์แบบการสรุปอุปนัย (analytic induction) ตามแนวคิดของ Florian Znaniecki(1934) และเอ็ดมุนด์ หลินเจอร์ญ (2555)

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี